Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER ADVISERING

Aan de Staatssecretaris Mijnbouw

CC: MKE
CC: MEZK

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Mededinging en Consumenten

Auteur
[redacted]

Datum
11 december 2023

Kenmerk
DGED-MC / 41434407

Kopie aan

Bijlage(n)
1

nota

Nota Kamerbrief wijziging Europese mededingingskader tbv duurzaamheid

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding
U heeft de Kamer in juli 2022 gevraagd het wetsvoorstel ruimte voor duurzaamheidsinitiatieven aan te houden in afwachting van lopende ontwikkelingen op het Europese mededingingskader. De definitieve richtsnoeren voor samenwerkingen in de agrosector zijn op 7 december gepubliceerd.

Advies
U kunt akkoord gaan met het versturen van de Kamerbrief (zie bijlage) waarin u de Kamer informeert over de laatste Europese ontwikkelingen en een besluit over de toekomst van het wetsvoorstel overlaat aan een volgend kabinet.

Kernpunten
- U legt in de Kamerbrief uit dat het wetsvoorstel ruimte voor duurzaamheidsinitiatieven is aangekondigd om partijen de mogelijkheid te geven duurzaamheidsambities sector breed te realiseren door de minister te verzoeken deze om te zetten in regelgeving.
- U legt uit dat de Kamer vorig jaar gevraagd is het wetsvoorstel aan te houden, zodat u na de modernisering van het mededingingskader de balans kon opmaken om te bezien hoe verder te gaan met het wetsvoorstel.
- U legt uit dat er in het mededingingsrecht meer ruimte wordt geboden dan voorheen, en dat dit mede toe te schrijven is aan de Nederlandse inspanningen in Europa.
- U gaat in op de relevante aanpassingen met het oog op duurzaamheid, die zien op de nieuwe richtsnoeren voor samenwerkingen in 1) de agrosector en 2) overige sectoren. Dit biedt meer ruimte voor duurzaamheidsafspraken dan voorheen.
- U licht toe dat de Europese Commissie (EC) uiteindelijk niet volledig met Nederland mee is gegaan in het mogen meewegen van bredere maatschappelijke baten voor een uitzondering op het kartelverbod, maar wel belangrijke stappen heeft gezet. Zo zijn twee typen overeenkomsten

Ontvangen BBR

Directoraat-generaal
Economie en Digitalisering
Directie Mededinging en Consumenten

uitgezonderd van het kartelverbod en dus toegestaan. De belangrijkste categorie zijn overeenkomsten die tot doel hebben wettelijk bindende internationale verdragen, overeenkomsten of conventies na te leven. Dit biedt mogelijkheden voor brede duurzaamheidsdoelen zoals de naleving van sociale grondrechten of verboden op gebruik van kinderarbeid, illegale houtkap etc.

- Daardoor concludeert u dat de herziene richtsnoeren een verbetering zijn voor duurzaamheidsafspraken en niet in de weg staan aan eerder door de ACM beoordeelde duurzaamheidsafspraken.
- U legt verder uit dat er ook nationale gevolgen zijn. Zo past ACM met haar nieuwe beleidsregel haar toezicht aan op de EC richtsnoeren. In twee extra gevallen maakt de ACM daarbij gebruik van haar prioriteringsbevoegdheden en zal indien wordt voldaan aan de voorwaarden niet optreden. Namelijk:
    1. voor zogenaamde milieuschadeafspraken hoeven de voordelen voor de consument in de relevante markt niet (volledig) op te wegen tegen de nadelen, maar de consument moet wel een merkbaar en objectief aandeel van de voordelen ontvangen.
    2. bij overeenkomsten die tot doel hebben wettelijke bindende nationale of Europese wetgeving na te leven.
- Ook informeert u de Kamer over de EZK beleidsregel mededinging en duurzaamheid 2016 die u onlangs heeft ingetrokken.
- U komt tot de conclusie dat de meerwaarde van het wetsvoorstel door de Europese ontwikkelingen beperkt is en u laat het aan een volgend kabinet over om de behandeling van het wetsvoorstel door te zetten.
- De Kamerbrief is afgestemd met ACM en wordt parallel ter info aan MLNV voorgelegd.

Toelichting

Verdere inzet in Europa

De komende jaren wil de EC eerst ervaring opdoen met het nieuwe duurzaamheidshoofdstuk en met de agro richtsnoeren. Sindskort is Duitsland (naast Oostenrijk en België) medestander van Nederland op dit dossier en werken we met Duitsland aan een gezamenlijk non-paper t.b.v. de nieuwe EC. Wij blijven daarom onder een volgend EC aandacht vragen voor dit onderwerp.

Wetsvoorstel ruimte voor duurzaamheidsinitiatieven

Het wetsvoorstel is in 2019 aangeboden aan de Tweede Kamer en regelt een procedure waarbij partijen met breed gedragen duurzaamheidsinitiatieven de minister die het aangaat kunnen verzoeken het initiatief om te zetten in regelgeving. De minister maakt in het belang van duurzame ontwikkeling de afweging om het initiatief om te zetten in regelgeving. De regel die tot stand komt geldt sectorbreed waardoor effect op grote schaal bereikt kan worden. De Kamer heeft het wetsvoorstel onlangs niet controversieel verklaard.

Meerwaarde wetsvoorstel

Gezien de nieuwe ruimte in het Europese mededingingsrecht is het wetsvoorstel nog maar beperkt in meerwaarde. Het biedt een grondslag om bij of krachtens AMvB duurzaamheidsregels voor een hele sector te stellen, naar aanleiding van een gemotiveerd verzoek uit de samenleving. Dit zien wij, alles overwegende, ook nog als de belangrijkste toegevoegde waarde van het wetsvoorstel.